

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

НАКАЗ

«30» вересня 2026 р.

м. Івано-Франківськ

№ 552-Д

Про введення в дію рішення вченої ради
Херсонського державного університету
від 28.09.2026 про внесення змін до
Положення про кваліфікаційну роботу (проект)

На підставі рішення вченої ради Херсонського державного університету
(протокол від 28.09.2026 № 3)

НАКАЗУЮ:

1. Увести в дію рішення вченої ради Херсонського державного університету від 28.09.2026 про внесення змін до Положення про кваліфікаційну роботу (проект).
2. Внести зміни до Положення про кваліфікаційну роботу (проект) та затвердити його у новій редакції.
3. Керівниці навчально-методичного відділу Корнішевій Т.Л. забезпечити оприлюднення Положення про кваліфікаційну роботу (проект) у новій редакції на сторінці офіційного сайту Херсонського державного університету.
4. Контроль за виконанням наказу покласти на проректорку з навчальної та науково - педагогічної роботи Мальчикову Д.С.

В. о. ректора

Сергій ОМЕЛЬЧУК

Володимир Олексенко
Наталія Воропай
Дар'я Мальчикова
Тетяна Черкашина
Тетяна Корнішева
Олексій Саковніч

Ознайомити: першого проректора, проректорів, деканів факультетів, завідувачів кафедрами, керівницю навчально-методичного відділу, керівницю відділу забезпечення якості освіти.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Херсонського
державного університету
09.10.2020 № 953-Д (зі
змiнами наказ від
30.09.2026 № 552-Д)

Положення про кваліфікаційну роботу (проект)

1. Загальні положення

1.1. Положення про кваліфікаційну роботу (проект) базується на нормативних документах:

- Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті;
- Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті;
- Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті;
- Порядок запобігання академічному плагіату в навчальних і наукових роботах здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету;
- Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету;
- Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті;
- Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті;
- Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті.

1.2. Виконання кваліфікаційної роботи (проекту) є складовою підсумкової атестації й завершальним етапом навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (далі - Університет).

1.3. Кваліфікаційні роботи (проекти) виконуються за вимогами, що відповідають певним ступеням вищої освіти.

1.4. Кваліфікаційний проект – робота, що виконується на завершальному етапі здобуття певного ступеня вищої освіти та призначена для об’єктивного контролю програмних результатів навчання (віднесених до проектної (проектно-конструкторської) та інженерної робочої функції), зазначених у відповідних освітніх програмах.

Кваліфікаційна робота – робота, що виконується на завершальному етапі здобуття певного ступеня вищої освіти та призначена для об’єктивного контролю програмних результатів навчання (віднесених до організаційної, управлінської і виконавської (технологічної, операторської) робочої функції), зазначених у відповідних освітніх програмах.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Кваліфікаційна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в певній сфері із застосуванням теорій та методів науки.

Кваліфікаційна робота (проект) – самостійно виконана науково-дослідна робота, яка презентує дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки здобувача вищої освіти та готується з метою публічного захисту для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» / «магістр».

Основне завдання кваліфікаційної роботи (проекту) – продемонструвати рівень наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і розв'язувати конкретні наукові завдання.

1.5. Виконання кваліфікаційної роботи (проекту) має сприяти:

- систематизації, закріпленню й розширенню теоретичних і практичних знань зі спеціальності, застосуванню цих знань для розв'язання конкретних завдань, реалізацію сформованих компетентностей;
- розвитку навичок здійснення самостійної роботи й оволодіння методикою вирішення питань і проблем, поставлених у кваліфікаційній роботі (проекті);
- оцінюванню рівня володіння певною сукупністю професійних компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

1.6. Обов'язковість виконання та тип кваліфікаційної роботи (проекту) регламентується стандартом вищої освіти (у разі наявності) та відповідною освітньою програмою.

1.7 Кваліфікаційна робота (проект) виконується українською мовою, у т.ч. роботи з іноземних мов (окрім робіт із мов національних меншин України).

Як виняток, наказом ректора дозволяється написання кваліфікаційної роботи (проекту) іноземною мовою, якщо наявні керівник та рецензенти, які володіють цією мовою і мають можливість перевірити та оцінити роботу.

1.8. Здобувач вищої освіти несе відповідальність за дотримання встановлених вимог до кваліфікаційної роботи (проекту) і термінів її виконання. Робота оцінюється позитивною оцінкою тоді, коли вона є самостійно виконаним дослідженням і оформлена відповідно до вимог, які зазначені нижче.

2. Тематика кваліфікаційних робіт (проектів)

2.1. Тематика кваліфікаційних робіт (проектів) повинна бути актуальною, відповідати сучасному стану і перспективам розвитку науки і техніки. Під час вибору теми враховуються:

- реальні проблеми і завдання в контексті цілей освітніх програм, особливостей спеціальностей, нагальних потреб ХДУ, Стратегії розвитку ХДУ;

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

- відповідність тематики кваліфікаційної роботи (проекту): а) ініціативним науково-дослідним темам, що виконуються науковими колективами на кафедрах; б) тематиці досліджень, що здійснюються в науково-дослідних лабораторіях на факультетах;
- осучаснення та оновлення тем кваліфікаційних робіт (проектів) відповідно тенденціям розвитку спеціальності на основі найновіших досягнень з урахуванням галузевого/регіонального контексту;
- наявність зв'язку з визначеною інституційною політикою та стратегією інтернаціоналізації, що передбачає ознайомлення із сучасними досягненнями світової науки у відповідній галузі;
- відповідність термінології сучасній нормативно-правовій базі, а також стандартам відповідної галузі.

2.2. Тематика кваліфікаційних робіт (проектів) може передбачати використання результатів наукових досліджень кафедри та їх розвиток.

2.3. Тематика кваліфікаційних робіт (проектів) визначається кафедрами.

2.4. Здобувачам вищої освіти надається право запропонувати свою тему кваліфікаційної роботи (проекту) з обґрунтуванням доцільності її розробки з урахуванням визначених у п.2.1. позицій.

2.5. Декани факультетів за погодженням із гарантами освітніх програм і завідувачами кафедр подають рапорти про затвердження тематики кваліфікаційних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти, склад наукових керівників, рецензентів у термін, визначений регламентом роботи Університету.

2.6. Навчально-методичним відділом Університету здійснюється організація та проведення експертизи тематики кваліфікаційних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти. Наказ про затвердження тематики кваліфікаційних робіт (проектів) видається ректором Університету на підставі рішення вченої ради Університету. Зміни щодо тематики кваліфікаційних робіт (проектів) вносяться наказом ректора.

3. Керівництво кваліфікаційними роботами (проектами)

3.1. Науковими керівниками кваліфікаційних робіт (проектів) призначаються науково-педагогічні та педагогічні працівники, що мають науковий ступінь та/або вчене звання.

3.2. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту):

- формулює тему кваліфікаційної роботи (проекту) і разом зі здобувачем вищої освіти визначає мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження;
- рекомендує здобувачу вищої освіти необхідні основні джерела, WEB-ресурси;
- здійснює організаційну і науково-методичну допомогу шляхом проведення консультацій;
- контролює хід виконання роботи;
- періодично інформує кафедру про хід виконання роботи;
- перевіряє оформлення виконаної кваліфікаційної роботи (проекту);
- надає рекомендацію щодо зовнішньої перевірки кваліфікаційної роботи (проекту) на унікальність в науковій бібліотеці;
- готує відгук наукового керівника про кваліфікаційну роботу (проект).

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Кафедра, на якій готується кваліфікаційна робота (проект), приймає рішення про унікальність роботи та готує експертний висновок про допуск кваліфікаційної роботи (проекту) до захисту.

3.3. Наукові керівники до початку виконання кваліфікаційної роботи (проекту) доводять до відома здобувача вищої освіти вимоги щодо змісту й оформлення кваліфікаційної роботи (проекту), які відображені в даному Положенні.

4. Виконання кваліфікаційної роботи (проекту)

4.1. Строки виконання кваліфікаційної роботи (проекту) визначаються планом-регламентом роботи Херсонського державного університету на поточний навчальний рік відповідно до навчального плану.

4.2. Здобувач вищої освіти, який виконує кваліфікаційну роботу (проект):

- самостійно оцінює актуальність і соціальну значущість проблеми, пов'язаної з темою кваліфікаційної роботи (проекту);
- здійснює збирання й оброблення інформації з теми кваліфікаційної роботи (проекту);
- вивчає й аналізує отримані матеріали;
- усебічно досліджує проблему, приймає самостійні рішення з урахуванням думки наукового керівника;
- оформлює розв'язання проблеми відповідно до вимог, зазначених в даному Положенні;
- готує засоби візуалізації результатів кваліфікаційної роботи (проекту) (комп'ютерні презентації, програми, відеоролики, друковані посібники тощо);
- несе повну відповідальність за зміст та оформлення кваліфікаційної роботи (проекту);
- передає електронний примірник кваліфікаційної роботи (проекту) помічнику декана із забезпечення якості освіти відповідного факультету на його власну корпоративну електронну пошту для технічної перевірки на унікальність у Науковій бібліотеці відповідно до прийнятого в Університеті Порядку;
- несе персональну відповідальність за дотримання термінів подання кваліфікаційної роботи, підписаної кваліфікованим електронним підписом (КЕП), для її подальшого оприлюднення в електронному репозитарії Університету до процедури захисту відповідно до затвердженого графіка освітнього процесу .

5. Обсяг та структура кваліфікаційної роботи (проекту)

5.1. У закладі вищої освіти всі види носіїв навчально-наукової інформації (курсіві і кваліфікаційні роботи (проекти); звіти, статті, тези, реферати тощо) належать до наукових документів.

Кваліфікаційна робота (проект) являє собою текстовий паперовий документ із включенням до нього (за необхідністю) таблиць та ілюстративного матеріалу – креслень, технічних рисунків, схем, фотографій, діаграм, графіків тощо.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Створені документи повинні відповідати вимогам стандартів – нормативним документам, що встановлюють комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації на підставі досягнень науки, техніки і передового досвіду та затверджених компетентним органом відповідно до чинного законодавства.

5.2. Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи (проекту) залежно від ступеня вищої освіти наведено в таблиці 1. До зазначеного обсягу не входять сторінки зі списком використаних джерел та додатків. Але всі сторінки роботи підлягають наскрізній нумерації.

Таблиця 1

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи (проекту)

Кількість сторінок основного тексту формату А4 розділів кваліфікаційної роботи відповідно до ступеня вищої освіти	
бакалавр	магістр
Не менше 20	Не менше 40

5.3. Структура кваліфікаційної роботи (проекту).

Кваліфікаційна робота (проект) повинна містити такі структурні частини:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідністю);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

5.4. У кваліфікаційних роботах, які пов'язані з публічною демонстрацією творчого проекту, що здійснюється у формі концертного виступу і має продемонструвати здатність розв'язувати складні творчі задачі, публічну демонстрацію рівня виконавських компетентностей, теоретична частина може бути представлена у вигляді пояснювальної записки, літературно-графічного аналізу хореографічної композиції, теоретико-аналітичної основи композиції, сценарію концертної програми обсягом 10-15 аркушів, у якій надаються характеристика жанру і техніки виконання, етапи роботи, ескізи, нариси, короткочасні замальовки з теми роботи, висновки, список використаних джерел, додатки. Для концерту виготовляються програми та афіші.

6. Вимоги до композиційних частин кваліфікаційної роботи (проекту)

6.1. Зміст

Зміст подають на початку кваліфікаційної роботи (проекту). Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел.

6.2. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності).

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Якщо у кваліфікаційній роботі (проекті) вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути подано у кваліфікаційній роботі (проекті) у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, в яких ліворуч за абеткою наводять, наприклад, скорочення, праворуч – їх детальне розшифрування.

Якщо у кваліфікаційній роботі (проекті) спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті за першого згадування.

6.3. Вступ

Розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для опрацювання теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У вступі далі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи (проекту) в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми

Обґрунтовується актуальність і доцільність роботи.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання та зазначити вчених, у працях яких започатковано вирішення проблеми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами (для кваліфікаційних робіт ступеню вищої освіти «магістр»).

Мета і завдання дослідження

Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТА ЦИФРОВІ СИМУЛЯЦІЇ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
1.1.....	
1.2.....	
1.3.....	
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ СИМУЛЯЦІЙ В ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОМУ НАВЧАННІ.....	
2.1.....	
2.2.	
2.3.	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ	
Додаток А	
Додаток Б	

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Рис. 1. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи (проекту)

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача вищої освіти, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи (проекту), яка зазначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось за допомогою того чи іншого методу. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Наукова новизна одержаних результатів (тільки для кваліфікаційних робіт ступеня вищої освіти «магістр», за наявності).

Подають короткий виклад наукових положень, запропонованих магістрантом особисто.

Кожне наукове положення чітко формулюють, відокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень).

До цього пункту не можна включати опис нових прикладних (практичних) результатів, отриманих у вигляді способів, пристроїв, методик, схем, алгоритмів тощо.

Практичне значення одержаних результатів

У кваліфікаційній роботі (проекті), що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а у кваліфікаційній роботі (проекті), що має прикладне значення, – відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність здобутих результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання.

Апробація результатів дослідження

Вказується, на яких наукових конференціях, симпозіумах, нарадах оприлюднено результати досліджень, викладені у кваліфікаційній роботі (проекті). Для ступеня вищої освіти «магістр» обов'язково наводиться кількість публікацій.

Відповідно до п. 1.3. дійсного Положення про кваліфікаційні роботи (проекти) різних ступенів вищої освіти мають різні складові ВСТУПУ (табл.2).

Таблиця 2

Складові вступу кваліфікаційної роботи (проекту)

Структура вступу	Кваліфікаційна робота (проект) ступеня вищої освіти	
	бакалавр	магістр
Актуальність теми	+	+
Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами	-	+
Мета і завдання дослідження	+	+
Об'єкт дослідження	+	+
Предмет дослідження	+	+
Методи дослідження	+	+
Наукова новизна одержаних результатів	—	+ або—
Практичне значення одержаних результатів	+	+
Апробація результатів роботи	—	+
Публікації	—	+

6.4. Основна частина

У розділах основної частини має бути вичерпно і повно викладено зміст власних досліджень здобувача вищої освіти:

- огляд використаних джерел за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження;
- узагальнення результатів досліджень.

Вимоги до написання основної частини кваліфікаційної роботи (проекту) можуть додатково розроблятися на кафедрі з урахуванням галузі знань / спеціальності / освітньої програми та формуються у вигляді окремих Методичних рекомендацій.

В огляді використаних джерел (*перший розділ*) здобувач вищої освіти окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи дослідників, здобувач вищої освіти повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у відповідній галузі.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

У *другому розділі*, як правило, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи розв'язання завдань і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методiku проведення досліджень.

У *наступних розділах* з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми.

У разі виконання спільного проекту в межах одного об'єкту дослідження, предмети дослідження різних виконавців мають відрізнятися і не співпадати за змістом у другому і наступному розділах. В першому розділі огляд використаних джерел має бути чітко обґрунтований предметом і метою дослідження.

6.5. Висновки

Викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані у кваліфікаційній роботі (проекті), які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення для науки і практики. У першому пункті висновків коротко оцінюють стан питання. Далі у висновках розкривають розв'язання поставленої у кваліфікаційній роботі (проекті) наукової проблеми та значення для науки і практики.

У висновках повинно відображатися розв'язання визначених завдань дослідження. Загалом кількість висновків має відповідати кількості поставлених завдань.

6.6. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. У розділах кваліфікаційної роботи (проекту) мають бути наведені посилання на всі використані джерела, на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячено роботу. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, надати необхідну інформацію про нього, допомогти з'ясувати його зміст, мову тексту та обсяг.

Кількість наведених у переліку використаних джерел повинна бути в межах: ступеня вищої освіти «бакалавр» – не менше 20, «магістр» – не менше 40.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем вищої освіти за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або відповідно до одного зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, наведеного у розділі 7 цього Положення.

6.7. Додатки

За необхідністю до додатків доцільно включати:

- допоміжний матеріал, що потрібний для повноти сприйняття роботи;
- проміжні математичні доведення, формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

- протоколи та акти випробувань, упровадження, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції і методики;
- ілюстрації допоміжного характеру.

7. Оформлення кваліфікаційної роботи (проекту)

7.1. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи (проекту)

7.2. Загальні вимоги

Оформлення кваліфікаційної роботи (проекту) за допомогою комп'ютерної техніки виконується з використанням шрифтів текстового редактора Word 6/7 (або більш високої версії) for Windows з *полуторним міжрядковим інтервалом і кеглем 14 пунктів*. Шрифт Times New Roman.

Таблиця 3

Береги оформлення сторінок

Тип шрифту	Кегль, пунктів	Берег сторінки, мм				Кількість	
		лівий	правий	верхній	нижній	рядків	знаків у рядку
Times New Roman – 1,5 інт.	14	40	15	20	20	30	60-65

Шрифт друку повинен бути чітким, барабан принтера – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту кваліфікаційної роботи (проекту) повинні бути однаковими.

Вписувати в текст кваліфікаційної роботи (проекту) окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися після друку кваліфікаційної роботи (проекту), можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи (проекту) поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи (проекту) «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору.

Заголовки підрозділів друкують великими літерами з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи (проекту) треба починати з нової сторінки.

7.3. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи (проекту) є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок кваліфікаційної роботи (проекту). На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини кваліфікаційної роботи (проекту), як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини кваліфікаційної роботи (проекту), нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. **ВСТУП**» або «6. **ВИСНОВКИ**». Номер розділу ставлять після слова «**РОЗДІЛ**», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Після номера підпункту крапку не ставлять, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати у кваліфікаційній роботі (проекті) безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках кваліфікаційної роботи (проекту), включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри яких більші формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

«Рисунок 1.2 – Назва рисунка» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у кваліфікаційній роботі (проекті) подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. Таблиці, що розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатку. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «*Таблиця*» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «*Таблиця 1.2*» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «*Таблиця*» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «*Продовження табл.*» і вказують номер таблиці, наприклад: «*Продовження табл. 1.2*».

Формули у кваліфікаційній роботі (проекті) (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: формула (А.1) – перша формула додатка А. Якщо у тексті тільки одна формула чи рівняння, їх нумерують за загальними вимогами, як наведено вище.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші – нумерувати не рекомендується.

Примітки до тексту і таблиць, в яких указують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

7.4. Ілюстрації

Ілюструють кваліфікаційну роботу (проект), виходячи з певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

– найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рисунок»;

– порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;

– тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

– експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Основними видами ілюстративного матеріалу у кваліфікаційній роботі (проекті) є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

У кваліфікаційній роботі (проекті) слід застосовувати лише штрихові ілюстрації й оригінали фотознімків.

Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

7.5. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. «Таблиця 2.4 – Назва таблиці» (четверта таблиця другого розділу).

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковику, головці чи в них обох, а не у прографці, логічний предикат або присудок таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) – у прографці, а не в головці чи боковику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка. Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути за можливістю коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка, у заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються. Боковик, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять у об'єднувальні рубрики, загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним. У прографці повторювані елементи, які мають відношення до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи, однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися, неоднорідні – посередині графи, лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним. Заголовки граф повинні починатися з *великих літер*, підзаголовки – з *маленьких*, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з *великих*, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Приклад побудови таблиці:
(номер)

Таблиця

Назва

Боковик (заголовки рядків)	Графи (колонки)	Заголовки графи
----------------------------------	-----------------	--------------------

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку кваліфікаційної роботи (проекту) або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. Якщо рядки або графі таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, у другому – боковик. Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками, якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі – лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

7.6. *Формули*

При використанні формул необхідно дотримуватися таких правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій їх наведено у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення. *Нумерувати слід* лише ті формули, на які є посилання в наступному тексті, інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають *арабськими цифрами* в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний, нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дроби подають на рівні основної горизонтальної риски формули. Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться всередині групи формул і спрямовано в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- у тексті перед формулою є узагальнююче слово;
- цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

7.7. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.

Цитування та посилання на використані джерела оформляються здобувачем вищої освіти відповідно до обраного стилю бібліографічного опису списку використаних джерел. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, не включений до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке є посилання в кваліфікаційній роботі (проекті). Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками (наприклад, «у працях [1 – 7]») або відповідно до обраного стилю. Коли в тексті кваліфікаційної роботи (проекту) необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань. Позатекстове бібліографічне посилання пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, за допомогою знаків виноски, які складають в одну лінію зі шрифтом основного тексту.

Наприклад:

У тексті:

Правила банківського кредитування підприємств державної форми власності викладено у навчальному посібнику «Кредитування та ризики» (Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г.) [35].

У позатекстовому посиланні:

35. Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики: навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «у формулі (2.1)». На всі таблиці *повинні бути посилання в тексті*, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій його подано в джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується словосполучення «так званий»;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

- якщо необхідно виявити ставлення автора роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

- коли автор, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім тире і вказуються ініціали автора дисертації, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

7.8. Оформлення списку використаних джерел.

Бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем вищої освіти за його вибором:

- з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» <https://kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Actual/FormattingOfReferencesAndTheListOfSourcesUsed>
- відповідно до одного зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів за Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року №40 «Вимоги до оформлення дисертації: MLA (Modern Language Association) style, 2. APA (American Psychological Association) style, Chicago/Turabianstyle, Harvard style, ACS (American Chemical Society) style, AIP (American Institute of Physics) style, IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style, Vancouver style, OSCOLA, APS (American Physics Society) style, Springer MathPhys Style.

7.9. Додатки

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи (проекту) на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті кваліфікаційної роботи (проекту).

Якщо додатки розміщують на наступних сторінках кваліфікаційної роботи (проекту), кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

літерами з першої великої друкується слово «Додаток ____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою кваліфікаційної роботи (проекту) друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

8. Допуск до захисту і захист кваліфікаційної роботи (проекту)

8.1. Терміни виконання та подавання кваліфікаційної роботи (проекту) на перевірку регламентуються прийнятим в Університеті Порядком.

Терміни виконання та подання кваліфікаційної роботи (проекту) на перевірку регламентуються Порядком перевірки робіт здобувачів вищої освіти ХДУ на дотримання принципів академічної доброчесності. Точні дати та графік подання робіт затверджуються наказом ректора ХДУ.

8.2. У разі проходження технічної перевірки на унікальність, отримання експертного висновку щодо відсутності у кваліфікаційній роботі (проекті) порушень академічної доброчесності, науковий керівник готує відгук.

У змісті відгуку наукового керівника необхідно розкрити такі аспекти:

- загальна характеристика проведеної роботи, ступінь виконання поставлених у дослідженні мети та завдань (повністю, частково, не виконано);
- визначення рівня теоретичних надбань та ступеня розробок, їх повноти, глибини, оригінальності;
- відсутність недоречного цитування, повторів, другорядних моментів, уміння виділити головне з часткового;
- володіння інструментарієм досліджень, науковими методами пізнання, сучасними засобами обробки та інтерпретації інформації;
- уміння аналізувати статистичні дані, користуватися обмеженою інформацією;
- акуратність у дослідженнях, коректність у застосуванні методів аналізу до конкретних об'єктів дослідження;
- коректність та наукову обґрунтованість висунутих на захист положень кваліфікаційної роботи (проекту);
- аргументованість тверджень у висновках;
- ритмічність роботи та внесення необхідних змін і поправок до тексту кваліфікаційної роботи (проекту), реагування на зауваження наукового керівника, рецензента, завідувача кафедри.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

8.3. Кваліфікаційну роботу (проект) кожного ступеня вищої освіти рецензує один рецензент. Рецензентами можуть бути провідні фахівці кафедр Університету (у першу чергу), крім тієї, на якій виконується кваліфікаційна робота (проект), провідні фахівці відповідних галузей, діячі науки та культури, спорту (за потреби) тощо.

У разі проходження технічної перевірки на унікальність, отримання експертного висновку щодо відсутності у кваліфікаційній роботі (проекті) порушень академічної доброчесності, робота надається рецензентові, який готує рецензію на кваліфікаційну роботу (проект) здобувача.

8.4. Рецензент надає критичні зауваження по кваліфікаційній роботі (проекті), оцінює, якою мірою вона відповідає вимогам, що пред'являються до структури та оформлення, пропонує її оцінку.

Пам'ятка рецензенту.

Рецензія на кваліфікаційну роботу (проект) починається з констатування ступеня вищої освіти, її складових частин, обсягу та її спрямованості на розкриття кола питань за визначеною темою. Далі висвітлюються такі питання:

- визначення рівня актуальності проблеми для виробничого процесу відповідної галузі, чіткості формулювання мети, об'єкта, предмета дослідження та поставлених завдань;
- визначення ступеня обґрунтованості наукових положень роботи, звернення уваги на висновки і твердження, що викликають сумніви й можуть слугувати підґрунтям дискусії під час захисту;
- відповідність змісту роботи її темі та завданню;
- повнота розробки теми та її завершеність, використання нових технологій у навчанні;
- відповідність роботи нормативним документам, зауваження щодо оформлення;
- методику дослідження;
- новизну та корисність результатів роботи;
- позитивні якості й конкретний аналіз недоліків за змістом та оформленням роботи;
- висновки про відповідність професійному рівню та можливість допуску роботи до захисту.

8.5. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт (проектів) на наявність текстових збігів та дотримання принципів академічної доброчесності здійснюється відповідно до прийнятого в Університеті Порядку перевірки на дотримання принципів академічної доброчесності

8.6. До складу експертів кваліфікаційних робіт (проектів) входять провідні вчені Університету, кандидатури яких затверджуються розпорядженням проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи (для ступеня вищої освіти «магістр») або розпорядженням декана факультету (для ступеня вищої освіти «бакалавр»).

8.7. За 5 днів до початку роботи екзаменаційної комісії кваліфікаційні роботи (проекти) повертаються на кафедри і в разі позитивного рішення повинні мати на титульній сторінці всі необхідні реквізити.

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

8.8. Здобувач вищої освіти може ознайомитися з відгуком і рецензією не пізніше, ніж за 5 днів до початку атестації.

8.9. Захист кваліфікаційної роботи (проекту) здійснюється як в Університеті, так і на підприємствах, установах та в організаціях різних форм власності, для яких тематика проектів (робіт), поданих до захисту, становить науково-теоретичну або практичну значущість. У цьому випадку виїзне засідання експертної комісії оформлюється так, як і засідання, що проводиться в Університеті.

На захисті здобувач вищої освіти:

- доповідає у довільній формі про сутність проекту (роботи), основні технічні (наукові) рішення, отримані результати та ступінь виконання завдання. При цьому можуть використовуватися різні форми візуалізації доповіді: обов'язковий графічний матеріал проекту, визначений завданням кваліфікаційного проектування, слайди, мультимедійні проектори, аудіо -, відеоапаратура тощо;
- демонструє експеримент; залежно від часу, який необхідний для демонстрації експерименту в повному обсязі, або можливості розміщення експериментального обладнання, макетів, зразків тощо демонстрація може проводитися або безпосередньо на засіданні експертної комісії або напередодні захисту в лабораторії, де знаходиться експериментальний зразок, у присутності членів експертної комісії, яким головою експертної комісії доручено ознайомлення з експериментальною частиною проекту (роботи);
- дає відповіді на запитання членів експертної комісії.

8.10. Експертна комісія на закритому засіданні обговорює результати захисту і більшістю голосів ухвалює рішення. Оцінюються кваліфікаційні роботи (проекти) за національною та європейською системами. Члени експертної комісії підписують протокол і залікові книжки здобувачів вищої освіти.

Робота експертної комісії регламентується Положенням про порядок створення та організацію роботи експертної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

8.11. За 3 робочих днів до запланованого захисту кваліфікаційних робіт (проектів) Наукова бібліотека розміщує підписані КЕП роботи в репозитарії Університету. Контроль допуску здійснюється за 3 робочі дні до захисту, при цьому обов'язковою вимогою є факт оприлюднення підписаної роботи КЕП в репозитарії Університету.

Безпосередній захист кваліфікаційної роботи (проекту) можливий лише за умови виконання всіх зазначених вимог щодо підписання КЕП та її оприлюднення.

9. Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів)

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів) є:

1. Якісні параметри роботи (пункт 1-13 у таблиці 4).
2. Якість публічного захисту.
3. Організація дослідження.

Таблиця 4

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів)

№	Види робіт Критерії оцінювання	Кваліфікаційна робота (проект) ступеня вищої освіти «бакалавр»	Кваліфікаційна робота (проект) ступеня вищої освіти «магістр»
І. ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РОБОТИ			
1	Аргументація актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності	Актуальність, практична цінність	Актуальність, теоретична і практична цінність.
2	Достатність використання наукових джерел	Вітчизняна або зарубіжна	Вітчизняна, зарубіжна, Web-ресурси
3	Необхідність і достатність емпіричних даних для розв'язання визначених завдань	Обов'язково	Обов'язково
4	Обґрунтованість методики дослідження	Обов'язково	Обов'язково
5	Обґрунтованість аналізу й інтерпретація отриманих результатів	Обов'язково	Обов'язково
6	Відповідність висновків завданням дослідження	Обов'язково	Обов'язково
7	Аргументоване обґрунтування рекомендацій і пропозицій, що представляють науковий і практичний інтерес з обов'язковим використанням практичного матеріалу	Необов'язково	Обов'язково
8	Зв'язок з науковими програмами, планами, темами	Необов'язково	Обов'язково
9	Відповідність структури роботи обраній темі	Обов'язково	Обов'язково
10	Чіткість, логічність, послідовність викладення матеріалу	Обов'язково	Обов'язково
11	Грамотність.	Обов'язкова	Обов'язково
12	Якість і вірність оформлення	Обов'язково	Обов'язково

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

	роботи		
13	Етичний аспект роботи, дотримання норм академічної доброчесності	Обов'язково	Обов'язково
II. ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ:			
14	Лаконічність і логічність виступу здобувача вищої освіти	Обов'язково	Обов'язково
15	Наявність демонстраційного матеріалу	Необов'язково	Обов'язково
16	Глибина і вірність відповідей на питання членів ЕК	Обов'язково	Обов'язково
17	Уміння вести полеміку з питань кваліфікаційної роботи (проекту)	Необов'язково	Обов'язково
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ			
18	Самостійність і планомірний, систематичний характер роботи здобувача вищої освіти над темою	Обов'язково	Обов'язково
19	Своєчасність підготовки роботи до захисту відповідно регламенту роботи Університету	Обов'язково	Обов'язково

Оцінювання кваліфікаційної роботи (проекту) щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується відповідно до прийнятого в Університеті Порядку.

Оцінка здобувача за кваліфікаційну роботу (проект) формується з урахуванням зауважень / коментарів / пропозицій, що викладені у відгуку наукового керівника / рецензента та публічного захисту, що регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

У випадку незгоди із результатами оцінювання кваліфікаційної роботи/проекту та/або підтверджень щодо порушення процедури захисту, здобувач вищої освіти має право подати письмову апеляцію. Процедура апеляції регламентується Порядком оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті.

10. Оприлюднення й зберігання кваліфікаційних робіт

Підписані кваліфікованим електронним підписом здобувача, мають бути оприлюднені за 3 робочі дні до захисту шляхом розміщення у відкритому інституційному репозитарії Університету (ст 8. п. 7 Закону України «Про академічну доброчесність»). Тексти прийнятих до захисту у закладі вищої освіти, науковій установі дисертацій, кваліфікаційних робіт, підписані кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюються до їх захисту у

МОН України ХДУ	Положення про кваліфікаційну роботу (проект)	Версія 02
--------------------	--	--------------

машинозчитувальному форматі, на постійній основі, з наданням вільного доступу до них без проходження автентифікації та з дотриманням інших вимог, визначених законодавством, зокрема положенням про Національний репозитарій академічних текстів, затвердженим Кабінетом Міністрів України).

11. Дотримання академічної доброчесності при виконанні кваліфікаційних робіт регламентується Положенням про академічну доброчесність Херсонського державного університету.

Кваліфікаційна робота має бути перевірена на:

- дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету;
- унікальність відповідно до Порядку запобігання академічному плагіату в навчальних і наукових роботах здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету.

12. Політика використання штучного інтелекту під час написання кваліфікаційних робіт (проектів) в Університеті регламентовано Загальними політиками використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті, Інституційним регламентом використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті, Положенням про академічну доброчесність Херсонського державного університету.

13. Прикінцеві положення

13.1. Дане Положення набуває чинності з дня підписання наказу ректора.

13.2. Зміни та доповнення до Положення розглядаються на засіданні науково-методичної ради / вченої ради Херсонського державного університету та на підставі рішення затверджуються наказом ректора.

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

Керівниця навчально-методичного відділу

Тетяна КОРНІШЕВА

Керівниця відділу забезпечення якості освіти

Тетяна ЧЕРКАШИНА

ПОГОДЖЕНО

Уповноважений

з антикорупційної діяльності

Олексій САКОВНИЧ